

ORM NA GRÖNINGU

/ I / JAK ORM VYSTAVĚL DŮM I KOSTEL
A O JEHO ZRZAVÝCH DCERÁCH

Byla tomu už tři léta, co Orm chvatně prodal otcovský statek u Kullenu, a aby se vyhnul hněvu krále Svena, vydal se s celou svou domácností, s ženou i s matkou, s čeledí i s knězem, s koňmi i dobyt看kem a se vším, co jen se dalo naložit na koňský hřbet, k pohraničním oblastem na severu. Ásin dědičný dvorec se jmenoval Gröning. Byl zpustlý a zchátralý, s propadlými střechami a zarostlými pozemky. Jedinými živými tvory, kteří se naskytli pohledu příchozích, byli staříčkový šafář se ženou a hejno hubených hus. Orma ten pohled pramálo potěšil; usoudil, že to není statek vhodný pro muže, jako je on, a pro dceru krále Haralda. A Ása běhala od stavení k stavení, prolévala slzy nad vši tou spouští, volala k Bohu a tvrdými slovy se obořila na oba stařečky, neboť statek neviděla od dob své mladosti, kdy tam v dostatku a hojnosti hospodařil její otec, dokud nepadl s oběma svými syny v bitce.

Ylva však mínila, že právě zde už budou dostatečně daleko od krále Svena a jeho přívrženců.

„A mně se tu určitě bude líbit,“ řekla, „jen jestli ty, Orme, prokážeš právě takovou zručnost při stavbě domu, jakou jsi prokazoval v boji a při vedení lodi.“

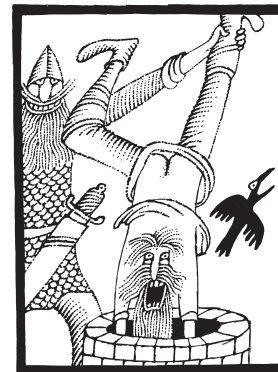
První zima za mnoho nestála, stravy bylo poskrovnu pro lidi i zvířata. A sousedé byli nerudní. Orm poslal několik svých mužů k jednomu velkému sedlákovi v kraji, ke Gudmundovi z Uvabergu, kterému se říkalo Uřvaný Gudmund a který byl proslulý svárlivostí i velikým bohatstvím, aby od něho nakoupili seno a sladovnický ječmen. Muži však byli odbyti zkrátka a vrátili se s prázdnou. Přistěhovalce, který se přidržuje víry Kristovy, nebude prý muž jako Gudmund brát příliš vážně. A tak Orm sám sedl na koně, a doprovázen Rappem Jednokým a třemi jinými dobrými muži, vydal se na Uvaberg. Dorazili na samém rozbřesku dne. Bez větších obtíží vnikl Orm do domu, vyzdvihl Gudmunda z postele, vynesl ho ven a za nohu ho podržel nad studní, zatímco Rapp s ostatními muži se vzepřeli zády o dveře, aby je zevnitř nikdo nerušil. A když si Orm s Gudmundem nad studní krátce popovídali, byla koupě dohodnuta a Orm měl dostat seno i ječmen za přiměřenou cenu. Obrátil tedy Gudmunda, a aniž použil násilí, postavil ho zase na nohy. Hněv Uřvaného nebyl o mnoho větší než úcta, jakou nyní pojal k Ormovi, a sotva tak veliký jako jeho údiv, že vůbec vyvázl životem.

„Neboť já, abys věděl,“ řekl, „jsem nebezpečný, třebaže jsi mne tentokrát přemohl, a potrvá možná dlouho, než se o tom sám přesvědčíš. Málo je těch, kdo se odvážíli ponechat mě naživu, když se ke mně předtím zachovali tak, jako ses zachoval ty. Ani nevím, jestli bych se toho sám odvážil, být na tvém místě. Ale možná že nemáš tolik rozumu co síly.“

„Já se naučil víc než ty,“ odpověděl Orm, „neboť se přidržuji Krista a dobře znám jeho učení. A Kristus chce, abychom k svému sousedu přistupovali s mírností, byť nám jen ubližoval. Proto mu hled' poděkovat, stačíš-li na to svým rozumem; protože ta tvá studna mi připadala dost hluboká. Ale jestliže přes to přese všechno zamýšlíš být mým nepřítelem, taky si budu

vědět rady. A ty se pak měj na pozoru před možnými konci, neboť já už se setkal s horšími protivníky, než jsi ty, a nebyl jsem to já, kdo při tom došel největší úhony.“

Gudmund řekl, že za tuto příhodu strží mnoho posměchu a že jeho váženost velmi utrpí; že si kromě toho pochroumal nohu, když visel nad studní, a že k dovršení všeho se právě dověděl, že jeden z jeho mužů, který mu s mečem v ruce spě-

ZRZAVÝ ORM DRŽÍ
GUDMUNDA NAD STUDNÍ

chal na pomoc, když ho Orm vynášel z domu, leží v péči žen s ramenem rozdrčeným Rappovou sekyrou. Rád by se tedy dověděl, co o tomhle všem míní Orm i Kristus, a jestli snad tak veliké újmy nejsou v jejich očích ničím?

Orm se zamyslel a pak odpověděl, že muž, kterému bylo rozdrčeno rameno, si za to může sám a že za jeho újmu on nic nedá.

„Měl ve svém nerozumu ještě štěstí,“ řekl, „protože Rapp je právě tak dobrý křesťan jako já. Jinak už by o něho tvé ženy nemusely pečovat. A s tím se musí spokojit. Ale nebude na škodu, když se ti za ostatní způsobené škody dostane patřičného zadostučinění. Proto ti nabízím, abys šel se mnou ke svatému muži, který přebývá v mém domě. Je nejlepším z lékařů a brzy tvé zranění vyléčí. Jeho svatost je taková, že

pochroumaná noha ti po jeho ošetření bude sloužit lépe než ta druhá. A tobě bude k největší cti a velice poslouží tvé vážnosti, až vejde ve známost, že tě vyléčil muž, který dlouhá léta ošetřoval krále Haralda ve všech jeho neduzích a pokaždé dokázal podivuhodné věci.“

Hodnou chvíli se dohadovali, ale nakonec Gudmund s Ormem šel. Otec Willibald mu namazal nohu hojivou mastí, ovázal ji a Gudmund se ho přitom přemnoho vyptával na krále Haralda. Ale když chtěl kněz zavést řeč na Krista a na blahodárnost křtu, Gudmund velice zneklidněl a rozkřičel se, že o tom on nechce nic slyšet. Protože za tohle by ho lidé haněli a posmívali by se mu ještě víc než za to, že visel za nohu nad studní. A je špatné, říkal, že ho někdo vůbec může považovat za tak prostoduchého a schopného sednout na lep jalovým řečem.

Když dostal zapláceno za své zboží a loučil se s Ormem, řekl: „Nechť mezi námi dvěma nedojde k žádnému krvavému sporu. Ale jestli se někdy naskytne příležitost oplatit ti pohanu, kterou jsi mi způsobil, neopominu se jí chopit. Uplyne třeba hodně času, ale věz, že jsem muž s dobrou pamětí.“

Orm na něho pohlédl a ušklíbl se.

„Vím, že jsi nebezpečný muž,“ odpověděl, „sám jsi to řekl. Ale buď jak buď, myslím, že mě tvůj slib sotva připraví o klidné spaní. Pamatuj si, jestli mi uškodíš, dám tě pokřtít, ať už tě přitom budu muset přidržovat za uši, nebo za nohy!“

Willibald se trápil, že tentokrát s obracením na víru neuspěl, a vyčítal si, že nedostál svému úkolu. Ale Ylva ho těšila, že se mu určitě povede lépe, až zde bude stát Ormův kostel. Orm řekl, že kostel postaví, jak slíbil, ale nejprve že musí znovu vystavět statek. A s tím nehodlal nijak otálet. Brzy se pustil s vervou do práce a kázal svým lidem pilně kácet stromy a tahat domů oklestěné kmeny, jež pak vlastnoručně otesával. Vybíral velice pečlivě a uznával za vhodné jen silné kusy bez vady; neboť jeho dům, říkával, musí být pevný i okázalý, žádné obyčejné lesní doupě. Dvorec se rozprostíral v širokém

ohbí řeky, ze tří stran chráněn vodou a na dobré, pevné půdě, kde nikdy nedocházelo k záplavám. Bylo tam dost místa pro všechna stavení, která chtěl sroubit. A dílo se mu dařilo tak dobře, že čím víc už vybudoval, tím větší chuť měl stavět dál. Postavil dům se zděným ohništěm a dýmníkem s posuvným krytem, jaký viděl u krále Haralda, střechu vztyčil z loupaného mladého jasanu, který pokryl nejprve pláty březové kůry a pak hustými drny. Postavil ještě varnu piva a chlév a zásobárnu, všechno prostorná a v zdejších končinách nevídaná stavení. Teprve potom měl za to, že to nejnutnější už vykonal, a že tedy brzy přijde řada na kostel. Toho jara nastal čas, kdy měla Ylva slehnout. Āsa s otcem Willibaldem byli u ní, měli plné ruce práce a ve své horlivosti klopýtali jeden přes druhého. Ylva zakoušela velké bolesti, křičela, jako by ji na noze bral, a zapřísahala se, že by raději byla jeptiškou, než rodila děti; ale otec Willibald jí položil na břicho krucifix, modlil se nad ní svým kněžským jazykem a nakonec také všechno dobře dopadlo a Ylva porodila dvojčata. Byla to dvě děvčátka, a jak Āsa, tak Ylva se pro to zpočátku trápily. Když však přinesli novorozeňátka Ormovi a položili mu je do klína, neshledal na nich vady. A všichni se shodovali, že křičí a třepají ručkama i nožkama zrovna tak čiperně jako chlapci. Jakmile jim Ylva přivykla, znovu nabyla veselé mysli a slíbila Ormovi, že příště dostane syna. Když se brzy nato ukázalo, že obě děvčátka budou zrzavá, řekl Orm, že je to pro ty drobečky špatné znamení, neboť budou-li mít stejnou barvu vlasů jako on, budou mu možná i jinak podobné, což on svým dcerám naprosto nepřeje. Ale Āsa i Ylva ho okřikly, aby přestal s těmi neblahými řečmi, protože tak zle se ani jedné z jeho dcer nemusí vést a rezavé vlasy že přece nejsou na škodu.

Když přišlo na to, jaká jména jim dát, rozhodl Orm, že jedna se bude jmenovat Oddny po jeho babičce z matčiny strany, z čehož se Āsa velmi radovala.

„Ale tu druhou bychom měli pojmenovat po někom z tvého rodu,“ řekl Ylvě. „Sama jí určí jméno.“